

BISERICA și ȘCÓLA.

Fóia bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacției

„BISERICA și ȘCÓLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Biserica în situațiunea de astăzi.

Nici odată nu s'a sêmțit la noi, la români în măsură mai mare decât chiar astăzi trebuința, ca glasul bisericii să resune în tótă puterea lui dumneșească, ca astfelu poporul să afe în legea Domnului mângâierea trebuinciosă în necazuri, sfat și povață intru a-și făuri o stare și sörte mai bună. Timpul și împrejurările, în cari ne găsim sunt fără îndoielă din cele mai grele. Chiar în prevederea acestor timpuri grele prin dispusețiunile statutului nostru organic s'a angajat pentru o rodnică lucrare în administrațiunea bisericească, școlară și fundațională întreg organismul bisericii, atât clerul, cât și întreg poporul.

În conformitate cu enunțațiunea făcută de feritul Metropolit Andreiu în memorabila cuvântare, cu carea a deschis congresul național bisericesc la anul 1868 răspunderea pentru tot ceea ce se lucrăză și trebuie să-se lucreze prin administrațiunea bisericească privesce atât clerul, cât și poporul. Acéstă împrejurare este, precum înțelegem noi lucrul de o mare importanță.

După organizațiunea bisericii de astăzi trei sunt factorii, cari pörtă răspunderea pentru promovarea cestiunilor mari, cari privesc biserica și poporul, și anume: clerul, corpul învățătoresc și corporațiunile administrative bisericesci. Aceste corporațiuni lucrăză pre basa dispozițiunilor statutului organic și apröpe 30 de ani cu mult zel și bunăvoință și obținând și însemnate succese.

Privind însă asupra modului în carele au funcționat aceste corporațiuni timp de apröpe 30 de ani constatăm, că manösă și rodnică a fost activitatea acestor corporațiuni în trecut. În timpul de față ni

s'au înmulțit însă în mare măsură trebuințele și pretenșiunile, și trebuințele înmulțite reclamă neapărat ca corporațiunile noastre bisericesci să desvölte șilnic o activitatea tot mai intensivă. Zelul și bunăvoința o găsim în tot locul la corporațiunile, de cari vorbim. Adese-ori ni-se infățiseză însă, că activitatea corporațiunilor din parochiă este pre alocuria cam anevoiösă din motivul, că pre alocuria se ivesc între membrii corporațiunilor din parochiă unele mici divergințe de păreri, cari adesea reclamă timp mult, până se complanăză, și astfelu lucrările bune reamamate de interesele mari ale bisericii și poporului nu se sêvêrșesc cu înțelă și reпреjuno trebuinciosă. Așa ni se pare nouă, că lucrările bune, cari se sêvêrșesc în parochie prin organele ei constitutive s'ar poté sêvêrși între alte împrejurări mai repede.

Avem trebuință de acéstă mai mare reпреjuno cu deosebire întru sêvêrșirea lucrărilor bune, cari privesc parochia. Scopul acesta îl-vom poté ajunge, dacă ómenii nostri din parochiă, atunci când este vorba de interesele mari ale bisericii s'ar emancipa de unele preocupățiuni și scăderi ale timpului, cari adeseori ne împedecă în desvöltare. Când este neapărat de trebuință se gândim, și se lucrăm numai în modul, carele îl-reclamă interesele mari ale bisericii noastre naționale.

Dacă în afacerile noastre bisericești inspirați vom fi de aceea frățietate care ni-o propagă creștinismul, atunci organismul nostru bisericesc va funcționa cu deplin succes; și-și va da cu prisosință ródele sale atât în viața noastră publică bisericească, cât și în viața privată, pentru-că omul și popórele, cari simt, cari lucrează și trăiesc după doctrina evangheliei este cu neputință, să nu se ri-

dice prin viața și moralitatea lor, și să nu-și însușască și apropie în același timp și ajutorul lui D-zeu.

Predică la începutul anului școlastic.

Lăsați pruncii se vină la mine.
Math. cap. 19. v. 14.

Acestea sunt cuvintele prin cari învățătorul nostru cel ceresc Christos Domnul, a arătat calea pe care îndatorați sunt crescătorii a îndrepta pașii cei cruși ai tinerimei, ca se potă ajunge la fericire. Și cu dreptul, căci dacă voim să facem o comună bine plăcută lui D-zeu, dacă voim ca pre prunci se-i creșcem cetățeni buni și fericiți, atunci trebuie se purtăm grije, ca pruncii și fetițele se crească în iubirea și temerea de D-zeu, și îndeplina nevinovăție — fără de care nu este fericire pre pământ !

Ca se crească pruncii și fetițele ca nisece flori în nevinovăție, ca din ei să se facă la timpul seu părinți și mame cu frica lui D-zeu, părinți înțelepți, lucrători și păstrători de avere, dacă voim, ca ei ajungând la vârsta de bărbați și femei ca se aducă fructe ce le așteptă dela dênșii D-zeu și națiunea, atunci trebuie sămînța cea bună a acestor însușiri se prindă rădăcină în inima lor fragedă, încă din pruncie.

Locul cel mai potrivit și îndemnatic, unde sămînța bună să pôte sămăna și crește în inima pruncilor, este școla și biserica. Ce samănă școla — aceea crește și întăresce biserica, — și face se aducă fructe pline de binecuvîntare.

Ca se potă inse ajunge școla și biserica acest rezultat fericit, trebuie :

1. Ca pruncii se umble regulat la școlă, și cu dragoste se cerceteze biserica.

2. Trebuie ca învățătorul și preotul se fie sprijiniți de părinții pruncilor, întru creșterea acelor ; de ore-ce părinții au cea mai mare influință asupra pruncilor lor. Deci dacă învățătorul și preotul, pe lângă totă ostănéla nu au norocire de a vedea împrejurul lor o tinerime cu frica lui Dumnezeu — ci din contră vedem în toate zilele cum ici-colea, resuflă din inimile pruncilor un spirit plin de reutate, când vedem, că între prunci se află mai mult reu decât bine. Când aușim pretutindenea vaete de comun, că tinerimea e stricată, că pruncii sunt fără rușine și fără creștere, că simțul religios, ascultarea de părinți, de preoți și învățători, respectul cătră bătrâni ; toate s'au îndepărtat din sufletul pruncilor, când aușim acestea ne întrebăm : că ore de unde vin acestea stricăciuni și chiar dintre aceia, pre cari învățătorul nostru cel ceresc i-au pus nouă de model dîcînd : „Adevăr, adevăr dîc vouă : că de nu veți întorce, și să fiți ca pruncii, nu veți intra întru împărăția lui Dumnezeu.“

Când ne întrebăm dîc, de unde vine această stricăciune a tinerimei, aflăm că cauza aceea nu e departe. La cultivarea și creșterea unei tinerimi, nu

este de ajuns numai învățatura, — ci se cere și creșterea bună ; ér la creșterea bună, — are se premeargă și esemplul bun. Amîndouă acestea din urmă au să se dea mai ales de părinți. Și dacă părinții nu-și împlinesc aceste datorințe, atunci îndeșert se ostănesce școla și biserica, ba ! ce e mai mult, esemplul cel rău al părinților face că învățatura, de ar fi ea cât de mare — în loc se folosească bine-lui comun, mai mult strică ; căci un om învățat — fără simț religios și fără moralitate — este diavolul vădut ! Au dóra nu ați vădut ce au eșit din pruncii acelor părinți, cari nu păzesc între sine credința casnică ? Cari injură, măscăresc și înșală pre alții înaintea pruncilor lor ? cari se bucură de răul și nenorocirea vecinului său ? cari prea puțin pörtă grije de rugăciune și de împlinirea datorințelor creștinesci, cari pentru binele comun și pentru națiune nimic nu fac, — ér pentru plăcerile lumesci, pentru îndestularea poftelor trupesci, pentru trufia vieții, pentru lucs și pompă tôte jertfesc !

Insă, Vai strigă mântuitorul Christos : Vai ! celui ce va sminti pe vr'unul dintre acești mici, mai bine ar fi omului aceluia de ș'ar lega o peatră de grumazul său, și să se arunce în mare.“

Spuneți-mi de unde să vină aci vre-o binecuvîntare, unde este gramădit atâta blăstăm ? De unde să vină aici vre-o înaintare, unde sunt atâtea pedeci morale ? Intru astfel de împrejurări, chemarea învățătorului și a preotului devine foarte grea și lucrarea lor mai fără nici un rezultat. Cu totul altă față iau lucrurile, când sămînța cea bună, carea să samănă de învățător, cade într'un pământ bun. — Când aceea prin esemplul bun al părinților e ajutată întru desvoltarea ei, — când aceea udată cu roua credinței crește și îndreptată cătră sórele adevărului și al virtuței, să întăresce și ea produce fructe pline de binecuvîntare și pentru present și pentru viitor.

Drept-aceea éră zic, la cultivarea și creșterea tinerimei, nu este de ajuns numai învățatura — ci trebuie și creșterea bună, o creștere religioasă morală — ér la acesta esemplu bun. O ; de aș avea putere măgică ca se pot cu litere de foc scrie acestea pre lespezile inimii tuturor părinților. O ! de aș avea putere ca se pot cu cuvinte ca de tunet străbate în inimile acelor părinți, cari subjugati de spiritul lumesc, sunt conducători orbi fiilor lor, la perire vremelnică și vecinică.

Părinți și crescători ! In numele lui D-zeu și a națiunii Vă rog pentru binele și fericirea fiilor vostrii, ferțiți-vă de totă necuviința înaintea pruncilor precum cu cuvîntul, așa și cu fapta, și se îndreptați dela dênșii tot esemplul îndemnatic spre rău ; de ore-ce esemplul mai îngrabă și mai ușor îndeamnă spre urmare — decât tôte poruncile și decât tot sfatul și învățatura, — căci dîce un scrietor înțelept :

„lung e drumul și ostenitor prin învățătură, — dar scurt și lucrător prin exemple.“

Drept aceea părinților! Aveți înaintea ochilor vostri, sfințenia chemării vóstre, fiți exemplu bun pruncilor vostri, creșteți-i după legile lui Dumnezeu, fiți pătrunși în tot timpul de chemarea noastră, știind că dela aceea atărnă nu numai fericirea caselor vóstre — ci și bunăstarea națiunii a cărei fii sunteți Amin.

Lipova 5 Sept. 1897.

Iosif Suciu,
paroch.

Ocupațiunea învățământului în ziua primă de școlă.

În orele post meridiane.

După dimiterea elevilor din școlă învățătorul cercetează pe părinții cari nu și-au trimes pruncii în orele de dimineață; și va constata, că o seamă de acei prunci și-au petrecut timpul numai pe uliți. Despre alții poate să i-se mai spună: că n'are cine să pădiască casa și vitele, etc.

Ți-e mai mare dragul a privi în fața pruncilor âmbători la școlă: spălați, cu capul tuns și peptenat; érá vestmintele lor ținute în tótă curățânia.

Pe cei rămași dela școlă — pe uliți — îi poți cunoșce cât de colo, că nu știu să salute pe ómenii bătrâni și nu știu să îngrijescă nici de curățenia corpului.

O față necurată e asemenea mușchilor ce se vęd pe cója pomilor negrijiți, dar în a căroră pori petrec și se sporesc o mulțime de insecte, și alți parasiți.

Corpul și sănătatea noastră cer să fie ținute în vasele curățeniei: căci la din contră vin bólele cari pot cauza mórtea prematură.

Învățătorul ajungând la părinți îi va capacita, că e fórte greu a âmbla nóptea când ceriul e noros și nu are lumină; ér neâmbând pruncii lor la școlă vor avea tot numai asemenea nopți triste, prin care ei nici nu pot afla binele și fericirea vieții, că n'au lumina recerută.

Doi vecini buni a început să și sădescă câțiva merișori în grădinele lor, din unul și acelaș soi de semințe. Unul a îngrijit de merișori cum îngrijeșce un părinte bun de copiii săi, și atunci — după câteva primăveri pomișorii lui a început să înfloréscă și să dea fructe. Al doilea și-a lăsat merișorii ca să se desvólte de sine și în loc de a produce fructe era plini de muschi și crengi uscate.

Astfel am puté dice și despre părinți, când e vorba de creșterea și viitoriul fiilor!

La vorbele învățătorului mai încep se înroșască fețele respectivilor părinți, si unii își trimet pruncii la școlă. Bucuria păstoriului când își reafă oile perdute!

La órele 2 băeții încep éráși a veni la școlă.

Prelegerile de școlă se încep și finesc cu s. cruce și rugăciuni. Învățătorul vorbeșce astăzi elevilor săi despre îngrijirea de corp și despre sănătate.

Le arată un burete la care se vęd o mulțime de locuri góle, sau pori. Pe pelea noastră încă se află o mulțime de pori, dar cu mult mai mici și abia vizibili. Tóte corpurile au pori, că e o proprietate a-lor universală, care se numesce: porositate.

Buretele îl inmuiem în apă; apoi îl condesăm și vom observa unele picurături, — e apa absorbită în porii buretelui. Apa la foc începe să férbă și să evaporeze, ér evaporarea continuă până atunci până când apa e la foc și ferbe. Focul arde în cuptoriu, căi-am importat materialul necesar de încălđit adecă: lemnele.

Dacă noi astupăm bine gura cuptorului și nu-i lăsăm loc de resuflare, atunci lemnele nu ard, se stinge focul. În cuptoriul organului ómenesc încă se împórtă materialul pentru ardere și încălđit; adecă aerul ócsigen și mijlócele de nutrițiune. Pe pelea și întreg corpul omului se află o mulțime de pori, meniți eminaminte la evaporarea și asudarea părților ce a devenit nefolositoare în organism, dar cari se produce acolo sub influința procesului normal de vieță, adecă până când am inspirat aer și ne-am împórtat corespundătoriu materialul necesar de nutrițiune.

Două foițe de hârtie dacă le udăm se pot lipi bine de olaltă. Tina se lipesce de spițele rótelor dela car. Însușirea de alipire a corpurilor e generală și se numesce: adhesiune. Dacă fața și întregul corp nu e bine spălat, dacă capul nu se ține curat și peptenat; și, dacă rufele de purtat și de așternut nu se schimbă le timp: atunci părțile nefolositoare esundate din corp éráși să alipesc și respective absorbé în porii pelei, prin ce noi putem fi espuși la multe bóle și alte necurătenii, la urmările triste și pericolul vieții.

O bucată de zăhar o lăsăm se cadă într'un păhar cu apă; érá decă ne uităm în fund prin păreții păharului, vedem niște beșicuțe mici dând la suprafață, — acelea conțin aerul din porii zăharului. Ființa și esistența omului, ca și tóte animalele, se ține într'un ocian mare de aer nevédut, care încungiură pământul până la o înălțime de 80—90 chm. sub nume de atmosferă. Cantitatea recerută de aer se esercită pe calea aparatului de respirațiune, care se continuă neîntrerupt dela nascere și până la mórtea omului; astfel, că o parte din aerul inspirat éráși să respirá. Aerul atmosferic e compus de ócsigen, asot și o mică cantitate din acid carbolic. Din acéstă amestecătură mecanică ce constitué părțile de aer atmosferic noi folosim numai ócsigenul; érá azotul se alungă din plumâni în formă de beșicuță.

Dacă noi nu petrecem în aer atmosferic curat: dacă locuințele nósrte sunt mici, strîmte, neaerisate și nu se țin în curățenie bună; dacă petrecem la un loc închis cu mai mulți ómeni, ori unde ard mai multe lumini, prin fum, aburi mulți, etc. atunci aerul oc-

sigen se strică, se imputinează și se produce mult acid carbohic, în urma căruia noi putem căpăta dureri de cap, amețeli etc.

Scurt dis învățătorul va lumina pe elevi cum să-să îngrijescă de curățenia corpului și de sănătate și adecă: ca fața, capul, grumazul și mâinile se le fie pe totă ziua bine spălate și vestmintele curate; precum și ca să inspire numai aer curat. Acum le dă să-și facă unele ocupațiuni scripturistice despre îngrijirea de corp și de sănătate, era învățătorul trece la clasele mai inferioare.

Acolo, pe masa școlii se ved mai multe bețișore, tot legături. Ore ce va fi voind învățătorul cu ele? El se apropie de micii începători, deslăgă o legătură și le arată un beț; apoi începe:

Băeți! Eu țin în mână un lucru pe care voi pôte că-l și cunoșteți. A! Cunoști tu lucrul acesta? Unii dic: m-h și dau numai din cap. Învățătorul: Băeți! Noi avem fie-care câte o gură; ér în gură e limba, dinții, măselele, gingiile și ceriul gurei. Cu gura vorbim și răspundem când ne întrebă cineva.

Învățătorul cêrcă a întreba un elev din a 2 clasă, care și răspunde la întrebări întreg și la înțeles. Acum învățătorul cêrcă a întreba éráș pe începătorii clasei 1. A! cunosci tu lucrul acesta: Răspuns: Eu cunosc lucrul acesta. Inv.: Lucrul acesta cum se numește? Rs. Lucrul acesta se numește beț. Inv.: Câte bețe sunt în mâna mea? Rs. În mâna lu, lu . . . . Invățătorul scrie pe tabla școlii: în școlă trebuie se fie liniste, să nu se conturbe învățământul. Apoi cele scrise le dă celor din clasa a 3, ca să le descrie: odată și de două ori; etc. pentrucă ei, fiind mai puțin ocupați, a conturbat ordinea din școlă.

Inv. Câte bâte sunt în mâna mea B? că e un elev éráș din a 2 clasă. Rs. În mâna d-lui învățătoriu e un beț. Invățătorul cătră începători: vedeți, băeților mei! răspunsul bătului acesta mai mărișor a fost la loc și m'a mulțemit. Pentrucă eu sum învățătoriu vostru, érá voi școlarii mei. Toți băeții din acest loc — că locul acesta se numește școlă — se numesc școlari, și toți acestia se numesc conșcolarii vostri. Pe școlari îi învêță „învățătoriu.“ Eu sum dară „învățătoriu“ vostru.

Inv. A! Câte bête sunt în mâna mea? Rs. În mâna D-lui învățătoriu e un beț. Invățătorul ține în mâna încă un beț. In. Un beț cu un beț câte bețe fac? Rs. 1 beț cu 1 beț fac 2 bețe. Tot așa se continuă cu numărul 3—10.

Învățătoriu ridică 2 bețe. C! Câte bețe sunt ridicate? Rs. Sunt 2 bețe ridicate. In. Din 2 bețe luăm 1. beț; câte bețe mai rămân? Rs. Din 2 bețe dacă luăm 1 beț mai rămâne 1 beț. Tot așa se continuă cu numărul 3—10.

Învățătoriu ia în mână un beț. D! Câte bețe am eu în mână? Rs. D! învățătoriu are în mână 1 beț. Inv. De câte ori am redicat eu bețul acesta? Rs. D! învățătoriu a redicat bețul acesta odată. Invățătoriu ridică de 2 ori câte un beț. Inv. De câte

ori am redicat eu câte un beț? Rs. D! învățătoriu a redicat de 2-ori câte 1 beț. Tot așa se continuă cu numărul 3—10.

În ziua următoare învățătoriu repetéză bine cele învățate; apoi trece la împărțirea bețelor — cu numărul 1—10 firesce că la fie-care operațiune tot cu câte un număr. Érá sub timpul present însiră pe începători a-se eserecita bine cu adunarea și subtraherea numerilor dela 1—10.

Finind elevii din clasele mai superioare ocupațiunile scripturistice „despre îngrijirea de corp și de sănătate;“ le esaminéză. În fine toți își cetesc rând pe rând ocupațiunile scrise; cêrcă a căuta: câte diceri sunt scrise? care e subiectul? și care e predicatul? care sunt părțile secundare? Trece la analizarea părților etimologice.

Un elev din clasa a 4. caută o bucată de cetire; o cetesce corect și cu considerațiune la interpunțiuni, la semnul strigării, întrebării și la alte semne. Asemenea continuă al 2, al 3-lea s. a. Bucata de cetire ei acum o sciu și esplica cu cuvintele lor.

Elevii din a 2 clasă se ocupă a compune din literile mișcătoare diceri simple și cuvinte: le caută silabele, literile și sonurile și le scriu pe tablă.

Cei din clasa a 3 caută subiectul, predicatul și alte vorbe ale dicerilor scrise de elevii din a 2 clasă; apoi: care e numărul singular și plural? și care sunt articuli? s. a. Trec la cetire; apoi cetesc câte unul și în cor ambele clase de învățământ.

Fiind timpul bine înaintat, toți elevii de școlă își rostesc s. rugăciuni.

Izvin, 8 Septemvre 1897.

Ioan Mateica,
învățător.

D I V E R S E.

† *Necrolog.* Inregistrăm cu durere, că unul din cei mai fruntași reprezentanți ai artei musicale române, fostul profesor de musică dela școlile medii gr. or. din Brașov, Nicolae Popovici, în 19 Septemvre st. n. la órele 7 dim. a încetat din viață în Sibiu, unde era sub cură, în etate abia de 40 de ani, lăsând în cel mai profund doliu nemângăiata soție, două fiice, mamă și rudeni și școlă, căreia cu atâta devotament i-a servit.

Réposatul Popovici a fost un eminent compositor. Compozițiunile lui sunt multe, atât bisericesti, cât și lumești; ér ca cântăreț a fost celebru. Era dotat dela natură cu voce ce te lăsa fermecat.

Rămășițele pământești a-le defunctului Nicolae Popovici au fost depuse spre vecinică odihnă în 21 Septemvre n. în cimiteriul gr. or. dela pórta Turnului din Sibiu cu solemnitatea cuvenită, fiind de față un public ales și numeros din Sibiu și alte părți, ér corpul profesoral dela școlile medii era reprezentat prin o delegațiune din sinul său, în persónele d-lor Dr. V. Branisce, Dr. I. Bunea și N. Bogdan, ér societatea de lectură a studenților dela

școlile medii prin o delegațiune de 6 studenți, esmiși din sinul său.

Serviciul divin a fost săvârșit prin 4 preoți și un diacon, ér cântările funebrele le-a executat corul seminarioal din Sibiu.

După finirea prohodului asesorul consistorial, d-nul Mateiu Voilean, a rostit un pătrunător paneghic, ér în numele colegilor defunctului a rostit d-nul prof. Dr. V. Branisce un frumos cuvânt funebral.

Asociându-ne dolirului general, rugăm pre D-dău, ca sufletul réposatului să-l așeze în locașurile dreptilor, ér osémintelor lui să le fie țérina ușoră ;

In veci amintirea lui !

* **Ordinațiune.** Főia oficiósă „Hivatalos Közlöny“ în Nr. 18 din 1897 a publicat ordinațiunea de mai jos din anul 1896 a ministrului de culte și instruciune publică, trimisă sub Nr. 71,667 inspectoratelor școlare reg. din tóte comitatele, cu privire la statorirea sərbătorilor de peste an, cari sunt a se observa ca țile de vacanță pentru elevii gr. or. români și sërbi dela școlile poporale din comitate.

Ordinațiunea sună :

In urma pertractărilor avute cu patriarhul gr. or. sərbesc și cu metropolitul gr. or. român, cu privire la acele sərbători, cari au a să privi ca țile de vacanță pentru elevii gr. or. români și sërbi cari cercetează vre-o școlă de stat sau comunală, însciințez inspectoratele școlare, că în sərbătorile înșirate mai la vale după calendariul vechiu, pentru-ca elevii gr. or. români și sërbi, cari cercetează vre-o școlă de stat sau comunală, să-și potă împlini datorințele lor religióse, nu sunt obligați la cercetarea preleger lor.

Elevii gr. or. români, cari cercetează vre-o școlă de stat sau comunală, se dispensează dela cercetarea prelegerilor în următórele țile de sərbători :

I. Acolo, unde confesiunea gr. or. are biserică :

In 1 Ianuarie (13) Anul nou. Tăierea împrejur.

In 6 Ianuarie (18) Botezul Dlui.

In 2 Februarie (14) Întîmpinarea Dlui.

In 25 Martie (6 Aprilie) Bunavestire.

In 29 Iunie (11 Iulie) s. s. Petru și Pavel.

In 8 Septemvrie (20) Nascerea Preacuratei Fecióre.

In 21 Noemvrie (3 Decemvrie) Intrarea în biserică.

In 25 Decemvrie (6 Ianuarie) ȶiua întâia de Crăciun.

In 26 Decemvrie (7 Ianuarie) ȶiua dóua de Crăciun.

Vineria patimilor.

Lunia Pașcilor.

Inălțarea Dlui.

Lunia Rusaliilor.

In țiua patronului (hramului) bisericii locale.

II. Acolo, unde confesiunea gr. or. nu are biserică, dintre cele mai de sus :

1. Cele dóue țile de Crăciun (10, 11). 2. Botezul Dlui (2). 3. Lunia Pașcilor (13). 4. Inălțarea Dlui (14). 5. Lunia Rusaliilor.

Se observă, că sərbătorile amintite sunt statorite după calendariul vechiu, cu însemnarea în parrentesă a țilelor după calendariul nou.

ar' pentru elevii sërbi : 1. In țiua anului nou (1 Ianuarie) 2. In țiua Botezului Dlui (6 Ianuarie). 3. In țiua ss. P. ucși în Sinai (14 Ianuarie). 4. In țiua întîmpinării Dlui (2 Februarie). 5. In țiua Bunevestiri (25 Martie). 6. In țiua Nascerii st. Ioan Botezătorului (24 Iunie). 7. In țiua apost. Petru și Pavel (29 Iunie). 8. In țiua Nascerii Preacuratei Fecióre (8 Septemvrie). 9. In

țiua întrării în biserică (21 Noemvrie). 10. In țiua sf. Nicolae (6 Decemvrie). 11. In țiua întâia de Crăciun (25 Decemvrie). 12. In țiua a dóua de Crăciun (26 Decemvrie). 13. In Vineria patimilor. 14. A dóua ți de Paști. 15. In țiua Inălțării Dlui. 16. In Lunia Rusaliilor.

Aceia, cari serbează vre-un sfânt de patron al casei (familiei), spre a puté lua parte la serviciul dumnezeesc în țiua acelu sfânt, încă se dispensează dela cercetarea, prelegerilor.

Aceste dispozițiuni întră numai decât în vigóre. — Budapesta, 11 August 1897.

† **Necrolog.** Subscriși, sdrobiți de jale și cu inima frântă de durere anunțăm mórtea prea timpurie a iubitei și scumpei noastre Iulia Bortos, fiică adoptivă a lui Ioan Vancu, învătător în Arad, carea după o scurtă, dar' g.ea bółă, și-a dat blândul său suflet în mánile Creatorului Marți, în 9/21 Septemvrie a. c., în órele nopții în vêrstă de 15 ani. Rămășițele pămênțești ale scumpei defuncte s'au depus spre vecinică odihnă Joi, în 11/23 Septemvrie, la órele 4 după améđi, din spitalul civil în cimiterul comun din loc. — Ioan Vancu, inv. și părinte adoptiv. Nicolau Bortos, tată. Romul și Remus Bortos, frați. Alexandru Nica, urchiu. Antoniu, Alexandru, Vale-riu, Iustin, Nica, Elena, Verișori, resp. verișóră. — Fie-i țérina ușoră și memoria eternă !

* **Banditism pe mare.** Pe Marea Mediterană pirații din Maroc au atacat și jefuit de curénd pe marinarii unei bărci portugeze, „Rosita Faro.“ Barca a avut să indure doué atacuri. La primul atac pirații au luat cu sine tot ce au găsit de preț în barcă. O altă cétă de pirați, atacând și ei barca, n'au mai aflat nimic. De ciudă, au măcelărit pe căpitan și pe trei matrozi, ér pe doi nenorociți marinari i-au lăsat în cea mai desperată stare. Acești de pe urmă au fost găsiți de un vapor englez, care i-a dus în portul Pireu.

* **Lombroso și Tolstoj.** Renumitul psiholog italian Lombroso, carele dăunăđi a umblat și prin Budapesta, după finea congresului medical din Moscva a cercetat pe renumitul scriitor și poet Tolstoj. Renumiții bărbați se simțeau fórte bine laolaltă. Lombroso a aflat pe Tolstoj atăt de bine, încât nu a putut să nu-și exprime mirarea asupra sănătății sale. „Aș crede, că ești copilul meu,“ a țis Lombroso cătră Tolstoj, carele încă numără nu mai puțin de 69 de ani, ér Lombroso 71.

* **Episcopul Majláth contra francmasonismului și liberalismului.** Din incidentul începutului anului școlar episcopul diecesei rom. catolice a Transilvaniei, contele August Majláth a emis învătătorilor și profesorilor un circulariu, în care ia poziție fórte resolută contra francmasonismului și liberalismului.

Francmasonismul — țice întră altele episcopul Majláth — își îndréptă gândul mai ales într'acolo, ca să răpască de la sinul bisericii școlile și să le prefacă în neconfesionale. Tinde într'acol., ca tinerimea să fie educată în spirit francmasonist, să fie cã obiect de batjocură și de dispreț numele lui Dumneđeu, lucrurile supranaturale, pe Christos, instituțiunile bisericelor, să otrăviască pe întréga viétă, sufletele susceptibile și să le facă incapabile de primirea influinței divine. Spiritual superbiei mai ales în țilele noastre a pătruns în sufletul acelora cari servesc științei moderne, cari sunt considerați de puternici și liberali. Credeți-mi mie — țice la alt loc episcopul — că liberalismul nu e nimic alt-ceva, de cât scãrbósa revoluțiune a ideilor și inimilor contra lui Dumneđeu. Lozinca lor e, ca pe tron omul să ședă ér Dumneđeu la scãunenciul piciórelor lor, și dacã ar fi posibil, pe Dumneđeu și lucrurile dumnezeesti le-ar estirpá de tot din lume. Ei voesc, ca omul, ca un Dumneđeu să trăescă independent, fără Dumneđeu să se nască, fără

Dumneșu se pășiască la taina căsătoriei, fără Dumneșu să móră, cu alte cuvinte; se nu-și trăeșcă viéțaca fiul eternității, ci ca un dobitoc de specie mai înaltă.

* *Daruri pe sama s-tei biserici.* Credincioșii bisericii noastre din comuna Comlăuș Daniilă Saladea cu soția Marta au cumpărat pe sama s-tei noastre biserici două prapore în preț de 40 fl; ér Petru Drig iun. cu soția Saveta un prapor în valóre de 35 fl.

Subscrisul în numele comitetului parochial vin și pe acéșta cale a esprima susnumiților credincioși mulțămitele noastre pentru facerile de bine și înfrumșetarea bisericii noastre. — Constantin P o p o v i c i paroch și președintele comitetului parochial.

* *Avis în causă școlară.* Aduc la cunoștința d-lor învățatori, că retipăresc manualele: „Istoria Naturală” în VI. ediție. Introducere în Geografie” P. I., a IV. ediție. La noua ediție a „Geografiei” am scris un scurt adaus: Locurile istorice. Orașele montane. Termele sau scaldelile cele mai vestite ale Ungariei, și am comandat pentru fie-care exemplar și mapa țerii. Astfel întocmit acest manual va avé bogat material pentru clasele III și IV. Prețul la fie-care manual e 20 cr. = 40 bani exemplarul în 2—3 săptămâni vor fi gata. P. T. colegi, cari le-au cerut și le cer mereu, să a.b.ă răbdare. — Lipova, 22/9. 1897. — Cu tótă stima: Ioan T u d u c e s c u, învățator.

* *Necrolog.* La prima curintei se depuseră în locul de etern repaus, osemintele idoneului agronom S o l o m o n T o a d e r parochian al Buhaniilor, carele ca originar din parochia noastră orthodoxă română Minead, a dispus prin testament în regulă, ca sânta biserica noastră din Minead, să capete una sută de floreni v. a. din valórea unui optar sesiune de pământ, ce are în teritoriului Mineadului.

Bărbat admirabil și fenomenal fu în viéță, și la mórte; căci deși diform, cu picioré și mâni sucite în urma unui morb din prunciă; totuși în diligență, îndustria și parsimoniă, neintrecut. El era omul, carele se scola mai de demâneță în Buhani.

Dumneșu a si binecuvântat diligența, industria și parsimonia lui.

Expulsat de părintele său numai cu vestmintele de pre el; din serviciu și labórea cu palmele, în decurs de 9 ani și-a agonisit optariul de pământ amintit; apoi $\frac{1}{2}$ fund intravilan în Buhani, unde a supraedificat casă acoperită cu țegă, avea tot ce necesită omului sorman, onest, carele nici una dată nu se de josesece la rolul demendicant.

Mulți avuți, ómeni robuști, cu 2 părechi de vite, de multe ori nu au una bucată de lemn la casă până când a densusul nu se terminau lemnele; ma totdeuna ardea lemne de doi ani aduse, deși nu avea nici boi, nici cai.

Cartofi atăți producea, cât primăvéra, provedea casele celor ce nu poteau ori nu voiau, a cultiva cartofi deajuns.

Intréga comună îl-doria la lucru pentru diligența lui; pentru frugalitatea în mâncare și beutură. În tótă viéța sa la mâncare, mai mult de un pocaluț de răchiă ($\frac{1}{5}$ din decilitră), nu bea.

Era și politechnon; ce vedea cu ochii imita cu mânilé, fără a fi fost învățacel la industrie.

La subscrisul a lucrat mai mult. De regulă fénul din 30—40 jugere, tot trecea prin laborioșele sale mâni diforme; căci el era măestrul de clăi și rapițe. Era docil și obedient. Aflasem că în ignoranța necultúrei sale, injura cele sante. — I-am spus că în casa, curtea și moșia mea, nu sufer a auđi injurarea celor sante, și m'a ascultat.

În Noemvre anul proxime trecut îl dorea grav capul;

și-a pus lipitori; dar nepoténd predomina stimulul diligenței sale, cu plage necicatrísate, prin un vânt rece merse la extirpat (têrsit). A căpătat inflamațiuno la facia, care trecund în cangrena, după amare suferințe de 10 lune, a murit în etate de 34 de ani.

Și la apropiândul timp al morței m'a ascultat. A testat bisericii parochiei mele 100 fl.

Îl deplânge socia Sofia Florea și toți cari știu stima pre barbatul diligent în viéță, apoi împlinitor de datorința creștină cătră mama Biserica, — la óra morței. În etern amintirea lui! Buhani, în Septembrie 1897. Cu profund respect: Ioanu Munteanu, m. p. presb. paroch și inspect. em. cerc. de școle.

Nr. 31/1897.

Convocare.

Reuniunea învățătorilor gr. or. rom. din despărțământul protopresviter. al Șiriei își va ținea procisima ședință la 1/13 Octombrie a. c. la școla de fete din comuna Agriș, pe lângă următórea

Programă:

1. Participarea în corpore la chemarea Duhului Sânt și parastas pentru réposatul Dr. G. Popa. (Diminéta la 8 óre în biserica din Agriș.)
2. Participarea la prelegerea practică dela școla de fete.
3. Cuvânt de deschidere presidial.
4. Reflecșiuni asupra prelegerii ținute.
5. Incassarea taxelor pentru reun. dist.
6. Presentarea operatelor din: „Constituție” și „Istoria natur.” și alegerea unei comisii pentru consurarea acelor operate.
7. Raportul biroului.
8. Discusiuni asupra cestiunilor școlare.
6. Pertractarea rescriptului biroului central emis sub Nr. 170 ex. 1897.
10. Propuneri și interpelări.
11. Staverirea locului adunării viitóre.
12. Incheiere.

Șiria la 1/13 Septemvre 1897.

Alexiu Doboș, m. p,
președite.

Bibliografie.

În tipografia noastră diecesană a apărut și se află de vinzare

„A B C”

CARTE DE CETIRE — ilustrată
PENTRU ELEVII CLASEI I.

de învățatorii: Iosif Moldovan, Nicolae Ștefu, Iuliu Groșorean, Nicolae Boșcaiu și Petru Vancu. — Cartea e compusă după

gustul micilor elevi și e aprobată și recomandată de Venerabilul Consistoriu aradan pentru toate școlile populare din diecesă.

Prețul unui exemplar 20 cr.

Notăm, că din acest „A b c e d a r” al d-lor învățători I. Moldovan și consoți, de aci înainte nu mai putem trimite în nici o parte nici exemplare de probă și nici singuratic, decât numai pe lângă trimiterea înainte a prețului de 20 cr., plus porto postal de 3 cr. de un exemplar.

Concurs.

Pentru deplinirea stațiunii învățătoresci din **Cristior** școala de jos în tractul protopopesc al **Vaşcăului** se escrie concurs cu termen de alegere pe **14 Octombrie a. c.**

Emolumintele sunt: a) în bani gata 150 fl.; b) 10 cub. de bucate à 6 fl. 60 fl.; c) 10 stângeni lemne à 7 fl. 50 cr. 75 fl.; d) venitul cantoral 20 fl. Suma: 305 fl. și locuință liberă cu grădină.

Doritorii de a ocupa acest post vor avea a-și trimite recursurile provădate cu testimoniu de calificățiune până la 13 Oct. v. a. c. la subscrisul în **Beiuș**.

Beiuș, 7/19 Sept. 1897. **Comitetul parochial.**
În conțelegere cu: **VASILIU PAPP**, m. p. protopresbiterul **Vaşcăului**.

—□—

Pentru ocuparea postului de învățătoare dela școala de fete rom. gr. or. din comuna **Citighaz** (Kétegyháza) cotul **Bichiş**, se escrie concurs cu termen de alegere pe **8/20 Septembrie 1897**.

Emolumintele sunt: a) în bani gata 300 fl. v. a. anual, solvinți în rate trei lunare anticipative; b) 4^{1/2} stângeni de lemne de foc, din care are a se încălzi și sala de învățământ; c) cuartir liber cu grădină de legume în mărime de 400⁰; d) Pentru conferință 6 fl.; e) Pentru scripturistica 3 fl. 33 cr. Despre famulație se va îngriji epitropia cultulu

Recursurile instruite conform prescrierilor statutului **Organic** și a §-lui 6 art. XVIII. din 1879, provădate și cu atestat de conduită dela comitetul parochial și antistia comunală și adresate comitetului parochial din **Chitighaz** sunt a se trimite până la 18/30 Octombrie 1897, **Prea Onorabilului Domn Dr. Ioan Trailescu** protopop și inspector cercual de școle în **Chișineu** (Kisjenő) având recurențele și până la alegere a se presenta la s. biserică spre a se arăta poporului.

Din ședința comitetului parochial dela 3/15 August 1897.

Pentru autenticitate: **STEFAN DOLGA**, m. p. notarul comitetului.

—□—

În urmarea ordinațiunii Ven. Consist. gr. or. orădan dto 1/13 Sept. a. c. Nr. 1162/897 B) pe parochia gr. r. de clasa I din **Carțaș** [Karezag] — protopopiatul **Orădiu-mari** se escrie e concurs cu termen de alegere pe **12/24 Octombrie a. c.**

Emolumintele sunt: 1) Casa parochială cu supraedificatele și grădina prețuită în 120 fl.; 2) Din casa bisericeii în bani numărari 400 fl.; 3) Usufructul alor 47 jug. catast. pământ arători — de rit 650 fl.; 4) Usufructul alor 8 jug. catast. pământ arătoriu — funduări 120 fl.; 5) Din fundațiunile pentre misse 7 fl. 50 cr.; 6) Venitele stolari 10 fl. de tot 1307 fl. 50 cr.

Se notază: că usufructul alor 8 jug. catast. pe pământ espuse sub Nr. 4 după hotărîrea sinod par. — comite preotesei văduve pe timpul cât va fi acosta în viață.

Mai departe se notază și aceea: că după ce biserica casa parochială și supraedificatele vor fi renovate și aduse în ordine recerută, alegândul paroch pote conta la ameliorarea dotățiunii preoției, din venitul pământului de 70 jug. catast. ce la câștigat biserica gr. or. din **Carțaș** în urma segregărei pascului.

Recurenții sunt avisați ca recursurile lor instruate conform recerînțelor legali pentru parochiile de clasa I-a și adresate comitetului parochial din **Carțaș**, se-le asternă subscrisului protopop până în 8/20 Octombrie a. c., având până la alegere a se presenta în vre-o Duminecă ori sârbătore în sânta biserică din **Carțaș**, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **TOMA PACALA**, m. p. protopop.

—□—

Conform ordinațiunii Ven. Consistoriului gr. or. orădan dato 1/13 Sept. 1897. Nr. 1150/1897. B) și pe baza conclusului comit. și sinodului par. din **M.-Peterel**, se escrie concurs pentru indeplinirea postului de capelan temporal pe lângă parochul deficient **Teodor Botto** din **M.-Peterel** — protopopiatul **Orădiu-mari** — cu termen de alegere pe **14/26 Octombrie 1897**.

Emolumintele impreunate cu parochia din **M.-Peterel** sunt: 1) Casa parochială cu supraedificatele și grădină prețuită în 80 fl.; 2) 28 jugere pământ arătoriu și fâneaț precum și competența de pasc 340 fl.; 3) 8 cubule grâu și 8 cubule de primăveri 80 fl.; 4) competența de bir dela filiali 60 fl.; 5) venite ștolari după calculul mediu alor cinci ani din urmă 200 fl. — De tot 760 fl.

Capelanul alegend va avé jumătate din toate venitele parochiei până când parochul deficient **Teodor Botto** va fi în viață, érá după încetarea din viață a acestuia, capelanul conform §-lui 4. din Regulamentul pentru parochii, va urma ca paroch.

Recurenții sunt avisați: ca recursurile lor instruate conform recerînțelor legali pentru parochiile de clasa II-a și adresate comitetului parochial din **M.-Peterel**, se-le asternă la subsemnatul protopop până în 10/22 Octombrie a. c., având până la alegere a-se presenta în vre-o Duminecă ori sârbătore în sânta biserică din **M.-Peterel**, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **TOMA PACALA**, m. p. protopop.

—□—

Concurs, care în urmarea alegerii învățătorului **Nicolau Gerga** de atare în comuna **Padurani** postul învățătoresc din **Remetea-Lunca**, au devenit vacant, și pentru deplinirea căruia prin acosta se escrie concurs cu termen de alegere pe Duminecă din **5/17 Octombrie a. c.**

Salariul anual se cuprinde în bani gata 200 fl., pentru conferință deca o ceretază 10 fl., scripturistica 5 fl., curatoratul școlei 10 fl. În natura 15 meți grâu în preț mediu 45 fl., 15 meți cucuruz în preț de 30 fl., 2 jugere livada în preț de 25 fl., cuartir liber și grădină, intra- și estravilana și 6⁰ lemne pentru încălzirea școlei de învățământ și învățătoriu.

Doritori de a ocupa acest post sunt avisați recursurile lor ajustate cu testimoniu de calificățiune și din limba magiară a-le substerne comitetului parochial din **Remetea-Lunca** la adresa **M. On. Domn Adam Rosa** paroch inspector școlar în **Leucusesciu** posta **Betlenháza**, comitatul **Carășiu-Severin**, până în ajunul alegeri.

Conducători de chor vor fi preferiți, alegândul după un an de proba va deveni întarit definitiv.

Dat ca mai sus.

Comitetul parochial.

Cu înțelegere: **ADAM ROSA**, m. p. inspector școlar.

—□—

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci **Varaseni-Copăceni**, conform decisiunii comitetului parochial, prin această se scrie concurs cu termen de alegere pe (28 Sept) 10 Oct. a. c.

Emolumentele sunt: De la Varaseni bani gata 60 fl., 12 cub. bucate în preț de 72 fl., 6 stângeni de lemne în preț de 48 fl. Stolele cantonale preste tot 20 fl., 2 mesuri de păsulă 3 fl., folosul din grădina școlii 7 fl.

De la filia Copăceni bani gata 30 fl., 6 cubule bucate 30 fl., 3 stângeni de lemne 18 fl., din stole cantonale 12 fl. — De tot 300 fl.

Recurenții au a-și trimite petițiile lor comitetului parochial din Varaseni la adresa protopresbiterului Elia Moza în Robogány, adneșând, la petițiune conform Stat. Org. Testimoniu de calificare și din limba magiara. Atestat de conduită de până aici, și estras de botez, se îndreptătesc recurenții a-se presenta la biserică până la ziua alegerii spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Din ședința comitetului și sinodului parochial din Varaseni, ținută la 17/29 August 1897.

Comitetul parochial.

Terențiu Moga, m. p.

Pasc Costin, m. p.

presidele com. paroch.

notar ad hoc, com. par.

Am văduț: ELIA MOGA, m. p. protopresbiter.

—□—

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci din comuna **Tagadau**, inspectoratul Beliu, se publică concurs cu termen de alegere pe ziua de 21 Septembrie 1897.

Salariul este: 300 fl.; venitele cantonale și locuință cu grădină de legumi.

Concurenții au a-și adresa suplicile lor comitetului parochial și a-le trimite scrisului în F. Giriș (F.-Győrös p. Tenke) până în 20 Septembrie v. a. c., și până la ziua alegerii în cutare Duminecă ori sârbătoare au a-se presenta la sf. biserică, pentru a-și dovedi desteritatea în tipic și cântare.

Din încredințarea comitet. par. PETRU SERBU, m. p. adm. ppsc.

—□—

Pentru ocuparea stațiunii învățătoresci din comuna **Petișd**, inspectoratul Beliu, se scrie concurs cu termen de alegere pe ziua de 14/16 Septembrie a. c.

Emolumentele sunt: în bani 114 fl., 11 cubule și 3 măsuri grâu à 6 fl. 67 fl. 50 cr.; 12 cubule cucuruz à 4 fl. 48 fl.; ajutor de 60 fl. sperativ dela stat și cantonalul 30 fl., cortel cu grădină de legumi.

Cei cari doresc a reflecta la acest post învățătoresc concursele lor, adresate comitetului parochial, au a-și le înainta scrisului în F. Giriș (F.-Győrös p. Tenke), având în cutare Duminecă ori sârbătoare până la alegere a se presenta la sf. biserică, spre a-și arăta desteritatea în tipic și cântări.

În conțelegere cu comitet. par. PETRU SERBU, adm protopopes.

—□—

Devenind vacant postul de învățator în comuna **Pecica-română** prin mărtea învățătorului George Gebeleş, dela școala de nou edificată în drumul de țără Arad-Segedin, cu clasele I II și III. Caracter confesional gr. or. român, — prin această se scrie concurs cu termen de alegere pe 28 Septembrie a. c. st. v.

Emolumentele sunt: 1) în bani gata 300 fl.; 2) 1½ jugere pământ arătoriu clasificat numit trifoisce sub vii în valoare de arândă 30 fl.; 3) lemne 20 metri tari, seu în bani 50 fl. din care se încălzește și școala. 4) pentru meturatul și încălditul școlii 20 fl.; 5) pentru conferință 10 fl.; 6) cuartir în natură cu 2 chilii și 1 antișambru frumos, tindă,

cămară, podrum și 2 grădini mari de legumi și de pomi în valoare de 40 fl. de tot 450 fl. v. a. și cuartir.

Doritorii de a ocupa acest post împreună cu cantonalul, sunt poftiți a-și trimite recursele instruite conform legii și cu testimoniu de calificare la adresa protopresbiterului inspect. Moise Boșan în Arad până la 26 Sept. a. c. st. v. Învățătorul ales numai după jumătate an are a folosi salariul acesta, până atunci după cum va statori comitetul, pentru-că până atunci folosese văduva răpăsatului învățătoriu.

Din ședința comitetului paroch. ținută la 24 August 5 Sept. 1897.

Alexa Igrışan, m. p.

Ioan Ieftici, m. p.

președ. com. t paroch.

not. comit. paroch.

—□—

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din **Agrîș-Cumărești-Botfeiu** inspectoratul Beliu, se scrie concurs cu termen de alegere pentru ziua de 21 Septembrie v. 1897.

Dotățiunea în bani naturalie cu sperativul ajutorin de stat de 60 fl. și venitele cantonale este de 300 fl., locuință cu grădină de legumi.

Concurenții până în ziua alegerii au a-se presenta la sf. biserică din Agrîș în cutare Duminecă ori sârbătoare, spre a-și dovedi priceperea în tipic și cântări, și suplicile adresate comitet. parochial până în 20 Septembrie v. au a-le trimite scrisului în F.-Giriș. (F.-Győrös, p. Tenke.)

În conțelegere cu com. par. PETRU SERBU, m. p. adm. ppsc.

—□—

În urmarea noii ordinațiuni a Venerabilului Consistoriu Oradan din 12/24 Aug. a. c. Nro 1160, și la cererea espressa a comitetului parochial din Sânt-Mărtin B, pentru stațiunea învățătorescă Sânt-Mărtin B. inspectoratul Beiușului. se publică de nou concurs cu termen de alegere pe 21 Septembrie (3 Octomvre) a. c.

Emolumentele legate de acest post constau din următoarele:

1) în bani numerari 101 fl.; 2) Dece cub. bucate ½ grâu, ½ cucuruz à 5 fl. 50 fl.; 3) Dece metri lemne à 2 fl. 20 fl.; 4) Șaptezeci zile de lucru cu mâna 35 fl.; 5) Folosirea pământului învățătoresc parte arător, parte fânaș și pășunat de 8 cub. à 10 fl. 80 fl.; se observă aci că pământul de sub întrebare fiind deja arendat până la toamna anului 1898, numai atunci îl va pute lua în folosință alesul învățător, și până atunci va primi prețul de 80 fl.; 6) Șaptezece porțiuni de paie à 10 cr. 7 fl.; 7) Venitele și accidențele cantonale 7 fl.; 8) Un cubul de fasole 6 fl.; de tot 306 fl.;

Contribuțiunea pământului are a-i solvi alesul învățătoriu.

Recurenții se-și subternă petițiile presbiterului Elia Moga, în Robogány, la care au a adnexa: testimoniu de calificare și din limba magiară, Estras de botez, atestat despre conduita de până aici, și până la ziua alegerii au a-se presenta la biserică din S.-Mărtin spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parochial.

Demetriu Selistean, m. p.

preot.

În conțelegere cu mine: ELIA MOGA, protopresbiterul Beiușului.

—□—